

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo energetyczne.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Bartłomieja Wróblewskiego.

(-) Waldemar Andzel; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Witold Czarnecki; (-) Przemysław Drabek; (-) Elżbieta Duda; (-) Jan Duda; (-) Barbara Dziuk; (-) Ewa Filipiak; (-) Leszek Galemba; (-) Adam Gawęda; (-) Grzegorz Gaża; (-) Jarosław Gonciarz; (-) Czesław Hoc; (-) Michał Jach; (-) Fryderyk Kapinos; (-) Wojciech Kossakowski; (-) Leonard Krasulski; (-) Jacek Kurzępa; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Grzegorz Lorek; (-) Ewa Malik; (-) Beata Mateusiak-Pielucha; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Waldemar Olejniczak; (-) Adam Ołdakowski; (-) Anna Paluch; (-) Teresa Pamuła; (-) Violetta Porowska; (-) Marcin Porzucek; (-) Zdzisław Sipiera; (-) Sławomir Skwarek; (-) Agnieszka Soin; (-) Marek Suski; (-) Andrzej Szlachta; (-) Krzysztof Szulowski; (-) Ewa Szymańska; (-) Janusz Śniadek; (-) Adam Śniezek; (-) Jacek Świat; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Sylwester Tułajew; (-) Jan Warzecha; (-) Grzegorz Wojciechowski; (-) Grzegorz Adam Woźniak; (-) Bartłomiej Wróblewski; (-) Jarosław Zieliński; (-) Tomasz Zieliński.

U S T A W A

z dnia r.

o zmianie ustawy – Prawo energetyczne

Art. 1. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4h:

a) w ust. 3a skreśla się wyrazy „, , z wyjątkiem ust. 3b”,

b) uchyla się ust. 3b;

2) w art. 56 w ust. 1 uchyla się pkt 16.

Art. 2. Postępowania wszczęte na podstawie wniosków, o których mowa w art. 4h ust. 3b ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, złożonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, i niezakończone prawomocną decyzją do dnia wejścia w życie ustawy, podlegają umorzeniu z mocy prawa.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 868, 1093, 1505, 1642, 1873, 2269 i 2271.

UZASADNIENIE

Potrzeba i cel wydania ustawy

Projekt ustawy wprowadza zmiany w obszarze prawa do odmowy świadczenia usług dystrybucji paliw gazowych przez przedsiębiorstwa energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, prowadzące działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji paliw gazowych przy wykorzystaniu sieci gazowej zasilanej wyłącznie ze źródeł lokalnych i niepołączonej z innymi sieciami gazowymi.

Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być normowana

W dotychczasowym stanie prawnym przedsiębiorstwo korzystające z prawa przyznanego ustawą Prawo energetyczne może odmówić świadczenia usług, a dopiero później zwrócić się do Prezesa URE z wnioskiem o wydanie decyzji w tym zakresie. W wypadku niekorzystnego rozstrzygnięcia, przedsiębiorstwo może odwołać się do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK), a następnie – w wypadku ponownie niekorzystnego wyroku – złożyć apelację. Do czasu wydawania prawomocnej decyzji, przedsiębiorstwo nie ma obowiązku świadczenia usług dystrybucji. Eliminowany przepis jest *lex specialis* względem przepisu, umożliwiającego odmówienie świadczenia usług dopiero po uzyskaniu prawomocnej aprobowanej decyzji URE.

W praktyce prawo to było nadużywane poprzez nadmierne przeciąganie postępowania zarówno przed URE, jak i w procedurze odwoławczej przed sądami. Długość trwania postępowania zarówno przed URE, jak i przed sądami, mierzona w latach, uniemożliwiała skuteczne realizowanie celów dyrektywy, którą przepisy miały implementować. Potęgowało to zaburzenia na rynku konkurencji, a także wzbudzało niepokoje społeczne, które znalazły swoją kulminację w protestach z listopada 2021 r. związanych z kilkusetprocentową podwyżką cen gazu dla konsumentów podłączonych do sieci gazowej przedsiębiorstw wykorzystujących istniejące przepisy do utrwalania swojej pozycji monopolisty.

Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Po uchwaleniu projektu niniejszej ustawy, przedsiębiorstwo, które zamierza odmówić świadczenia usług w zakresie dystrybucji paliw gazowych, będzie musiało uzyskać decyzję URE zwalniającą z obowiązku świadczenia przed taką odmową. Spowoduje to, że będzie zainteresowane uzyskaniem prawomocnego rozstrzygnięcia w możliwie najkrótszym czasie. Wpłynie to pozytywnie na rynek konkurencji oraz zapewni ochronę praw konsumentów. Jednocześnie, w żadnym stopniu nie ograniczy to prawa przedsiębiorstwa do odmowy świadczenia usług w uzasadnionych przypadkach opisanych w ustawie.

Jednocześnie, w celu wyeliminowania wątpliwości w zakresie sposobu prowadzenia postępowań administracyjnych, które mogą się toczyć w dniu wejścia w życie ustawy, na podstawie uchylanego przepisu art. 4h ust. 3b, celowe jest wskazanie, że takie postępowania ulegają umorzeniu z mocy prawa. Rozwiązanie to zapewni odpowiednią przejrzystość dla podmiotów działających na rynku – zarówno operatora, jak i podmiotów trzecich, które są zainteresowane uzyskaniem dostępu do jego sieci.

Eliminowany przepis wprowadzony został do polskiego porządku prawnego w wyniku implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE, w szczególności artykułów 35 i 48. Trzeba jednak podkreślić, że w przywołanych przepisach dyrektywy, europejski prawodawca dał krajom członkowskim pewną swobodę wyboru modelu odmawiania dostępu do sieci. Swoboda dotyczy wyboru modelu uzyskiwania zgody na odmowę dostępu do systemu, jak i możliwych powodów uzasadnienia takiej odmowy. Przyjęte w danym państwie członkowskim rozwiązania powinny wspierać cele dyrektywy, w tym zapewnienie sprawiedliwego i otwartego dostępu, tworzenia konkurencyjnego rynku gazu ziemnego i unikania jakiegokolwiek nadużywania pozycji dominującej (Art. 34 ust. 2).

Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

W obecnej ustawie przyjęto wersję legislacji europejskiej, która okazała się niekorzystną dla rynku i konsumentów. Niniejsza nowelizacja nie tylko zachowuje zgodność z prawem europejskim, ale eliminuje jednocześnie negatywne konsekwencje obowiązujących przepisów i umożliwia realizację celów dyrektywy. Regulacja będzie korzystna dla konsumentów z uwagi na umożliwienie im zmiany sprzedawcy gazu ziemnego, jak również zwiększy konkurencję na rynku gazu.

Projekt jest odzwierciedleniem szerokiego konsensusu społecznego dotyczącego konieczności zmian prawnych w ww. zakresie. W szczególności jest wyrazem dążenia społeczności lokalnych w zakresie możliwości dostępu do alternatywnych ofert sprzedaży gazu.

Projekt nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie pociąga za sobą konieczności wydania aktów wykonawczych.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt będzie miał korzystny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw. W szczególności wprowadzenie jednolitych zasad w zakresie udzielania dostępu do sieci dystrybucyjnych gazowych zwiększy pewność prawa, w tym dla mniejszych podmiotów działających na rynku gazu. Jednocześnie należy założyć, że w konsekwencji wyłączenia tym projektem możliwości odmawiania dostępu do lokalnych sieci gazowych, bez czekania na decyzję Prezesa URE w tym zakresie, dla alternatywnych dostawców, w większym zakresie tacy mali i średni przedsiębiorcy zyskają dostęp do odbiorców przyłączonych do tych sieci.

Projekt ustawy nie zawiera norm krajowych, przepisów technicznych oraz przepisów dotyczących usług, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), w związku z tym nie będzie podlegał obowiązkowi notyfikacji.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Wejście w życie ustawy

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia. Należy zaznaczyć, że takie odstępstwo jest dopuszczalne na mocy przepisu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, który stanowi, że akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. Przedłożony projekt wprowadza rozwiązanie dla istotnego problemu społecznego, jakim jest brak realnej możliwości zmiany sprzedawcy przez odbiorców przyłączonych do małych, lokalnych sieci gazowych, stąd takie odstępstwo jest w pełni uzasadnione. Jednocześnie nie przewiduje się problemów z dostosowaniem w takim terminie adresatów do wprowadzanych przepisów.

Warszawa, 21 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-3000/21

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. *DS.M20.731.21(2)*
Data wpływu *22.12.2021 r.*

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bartłomiej Wróblewski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektodawcy proponują znowelizowanie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, ze zm.), dalej jako „ustawa – Prawo energetyczne”. Zgodnie z projektem uchylony miałby zostać ust. 3b w art. 4h ustawy – Prawo energetyczne. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, prowadzące działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji paliw gazowych przy wykorzystaniu sieci gazowej zasilanej wyłącznie ze źródeł lokalnych i niepołączonej z innymi sieciami gazowymi, może w zakresie takiej sieci odmówić świadczenia usług dystrybucji paliw gazowych przed złożeniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, i uzyskaniem prawomocnej decyzji, o której mowa w ust. 3, pod warunkiem niezwłocznego wystąpienia do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) z wnioskiem o czasowe zwolnienie z obowiązku, o którym mowa w art. 4 ust. 2, podając uzasadnienie odmowy. Projekt zakłada także uchylenie art. 56 ust. 1 pkt 16 ustawy – Prawo energetyczne, w myśl którego karze pieniężnej podlega ten, kto z nieuzasadnionych powodów nie występuje do Prezesa URE z wnioskiem, o którym mowa w art. 4h ust. 3b tej ustawy.

W art. 2 projektu znajduje się przepis przejściowy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu ustawy trzeba wziąć pod uwagę dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającą dyrektywę 2003/55/WE (Dz. Urz. UE L 211 z 14.8.2009, s. 94), dalej jako „dyrektywa 2009/73/WE”.

W myśl art. 1 ust. 1 dyrektywy 2009/73/WE ustanawia ona wspólne zasady dotyczące przesyłu, dystrybucji, dostaw i magazynowania gazu ziemnego, a także zasady dotyczące organizacji i funkcjonowania sektora gazu ziemnego, dostępu do rynku, kryteriów i procedur mających zastosowanie do udzielania zezwoleń na świadczenie usług przesyłowych, dystrybucyjnych, dostawy i magazynowanie gazu ziemnego oraz na eksploatację systemów.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2009/73/WE państwa członkowskie, opierając się na swojej strukturze organizacyjnej i z należyтым uwzględnieniem zasady pomocniczości, mają zapewnić, aby – bez uszczerbku dla ust. 2 tego artykułu – przedsiębiorstwa gazowe działały zgodnie z zasadami tej dyrektywy, mając na celu stworzenie konkurencyjnego, bezpiecznego i zrównoważonego pod względem środowiskowym rynku gazu ziemnego, oraz mają nie dyskryminować tych przedsiębiorstw w odniesieniu do ich praw lub obowiązków.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 dyrektywy 2009/73/WE państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby przedsiębiorstwa gazowe i uprawnieni odbiorcy, niezależnie od miejsca, gdzie się znajdują, mogli uzyskać dostęp do sieci gazociągów kopalnianych, w tym również do instalacji dostarczających usługi pomocnicze związane z tym dostępem, zgodnie z art. 34 dyrektywy 2009/73/WE, z wyjątkiem tych części takich sieci i instalacji, które są używane do lokalnej działalności produkcyjnej na obszarze złoża, gdzie produkowany jest gaz.

Art. 35 ust. 1 dyrektywy 2009/73/WE stanowi, że przedsiębiorstwa gazowe mogą odmówić dostępu do systemu z powodu braku zdolności lub tam, gdzie dostęp do systemu uniemożliwiłby im wypełnianie obowiązków użyteczności publicznej, o których mowa w art. 3 ust. 2, a które zostały im przypisane, lub z powodu poważnych trudności gospodarczych i finansowych związanych z umowami typu „bierz-lub-płać”, mając na uwadze kryteria i procedury określone w art. 48 dyrektywy 2009/73/WE oraz alternatywne rozwiązanie wybrane przez państwo członkowskie zgodnie z ust. 1 tego artykułu; należy podać należycie uzasadnione powody każdej takiej odmowy.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Dyrektywa 2009/73/WE została wdrożona do polskiego systemu prawa na mocy ustawy – Prawo energetyczne. Przepis art. 4h ust. 3b ustawy – Prawo energetyczne został dodany do tej ustawy na mocy ustawy z dnia 20 maja

2021 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1093). Ustawa ta miała wprowadzić na celu wdrożenie w zakresie swojej regulacji niektórych postanowień dyrektywy 2009/73/WE, jednakże w uzasadnieniu do projektu ustawy, który był podstawą jej przyjęcia, nie wymieniono art. 4h ust. 3b ustawy – Prawo energetyczne wśród przepisów wykonujących prawo UE¹.

Trzeba zauważyć, że zawarte w art. 35 ust. 1 dyrektywy 2009/73/WE regulacje dotyczące możliwości odmówienia przez przedsiębiorstwa gazowe dostępu do systemu są wdrożone m.in. w art. 4h ust. 1 i 3 ustawy – Prawo energetyczne. Uchylenie w tym artykule ust. 4b, przewidującego szczególne rozwiązania odnośnie do sieci gazowej zasilanej wyłącznie ze źródeł lokalnych i niepołączonej z innymi sieciami gazowymi, nie spowoduje w tym zakresie naruszenia standardu ustalonego tą dyrektywą.

Biorąc powyższe pod uwagę, można uznać, że projekt ustawy nie jest sprzeczny z dyrektywą 2009/73/WE.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

¹ Przepis ten umieszczono w tzw. odwróconej tabeli zgodności jako przepis projektu ustawy wykraczający poza implementację prawa UE. Zob. uzasadnienie do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (druk nr 808, IX kadencja Sejmu).

Warszawa, 21 grudnia 2021 r.

BAS-WAPM-3001/21

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS. 1920.731.21
Data wpływu 22.12.2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bartłomiej Wróblewski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projektodawcy proponują znowelizowanie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716, ze zm.), dalej jako „ustawa – Prawo energetyczne”. Zgodnie z projektem uchylony miałby zostać ust. 3b w art. 4h ustawy – Prawo energetyczne. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, prowadzące działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji paliw gazowych przy wykorzystaniu sieci gazowej zasilanej wyłącznie ze źródeł lokalnych i niepołączonej z innymi sieciami gazowymi, może w zakresie takiej sieci odmówić świadczenia usług dystrybucji paliw gazowych przed złożeniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, i uzyskaniem prawomocnej decyzji, o której mowa w ust. 3, pod warunkiem niezwłocznego wystąpienia do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) z wnioskiem o czasowe zwolnienie z obowiązku, o którym mowa w art. 4 ust. 2, podając uzasadnienie odmowy. Projekt zakłada także uchylenie art. 56 ust. 1 pkt 16 ustawy – Prawo energetyczne, w myśl którego karze pieniężnej podlega ten, kto z nieuzasadnionych powodów nie występuje do Prezesa URE z wnioskiem, o którym mowa w art. 4h ust. 3b tej ustawy.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski